

Research Article/Araştırma Makalesi

Yerel Vergi Niteliği Açısından Haberleşme Vergisinin Etkinlik ve Gerekliliği Üzerine Yaklaşımlar

Approaches on the Efficiency and Necessity of Communication Tax in terms of Local Tax Nature

Fazıl AYDIN¹

Öz

Yerel hizmetlerin üretim ve sunumunu gerçekleştiren yerel yönetimlerin, üstlenmiş oldukları hizmet ve harcamaları yerine getirebilmeleri için mali yönden yapılarının güçlü olması gerekmektedir. Yerel yönetimlerin mali kaynaklarının süreklilik ve verimlilik özelliklerine sahip olması ise mali kaynaklarının etkinliğini sağlayıcı kavramlardır. Bu açıdan yerel yönetimlerin en önemli gelir kaynağı vergilerdir. Yerel yönetim vergi gelirleri içinde yer alan haberleşme vergisi, 1981 yılından itibaren Belediye Gelirleri Kanununda yer alarak uygulanmaya başlanılmıştır. İlk uygulandığı 1981 yılından günümüze haberleşme kaynakları ve haberleşme teknolojisi büyük bir değişime uğramasına karşın, kırk bir yıllık uygulama sürecine sahip olan haberleşme vergisinin kapsam ve uygulama şeklinde hiçbir değişime uğramamıştır. Gerek Türkiye’de ve gerekse dünyada büyük bir değişim, çeşitlilik ve ivme kazanmış olan haberleşme kaynak ve teknolojisi, haberleşmeyi insan yaşamında en önemli kullanım ve buna bağlı olarak en önemli harcama unsuru durumuna getirmesine karşın, Türkiye’de uygulanan haberleşme vergisi yerel yönetimlerin gelir unsuru olarak gelişim ve önem kazanamamıştır. Haberleşme vergisi yerel yönetimlerin düzenli ve sürekli olan gelir kaynaklarından biri olmasına karşın, yerel yönetimlerin toplam gelirleri içindeki payı son derece düşük düzeyde bulunmaktadır. Çalışmada haberleşme vergisinin etkinliği ve gerekliiği incelenerek öneriler ile yeni bir yaklaşıma ilişkin önermeler yapılmıştır.

Jel Kodları: H20, H21, H71

Anahtar Kelimeler: Yerel vergiler, Haberleşme vergisi, Etkinlik ve gereklik

¹ Doç. Dr., Hazine ve Maliye Bakanlığı, fazil.aydin@hotmail.com, ORCID: 0000-0001-7215-8809.

Aydın, F. (2023). Yerel Vergi Niteliği Açısından Haberleşme Vergisinin Etkinlik ve Gerekliliği Üzerine Yaklaşımlar. *Fiscaeconomia*, 7(1), 644-659. Doi: 10.25295/ fsecon.1150849

Abstract

10, punto, Calibri, iki yana yaslı. Özetler, en az 150, en fazla 250 kelime olmalıdır. 12, punto, Calibri, iki yana yaslı. Local governments, which produce and provide local services, need to have a strong financial structure in order to fulfill the services and expenditures they have undertaken. The continuity and efficiency of the financial resources of local governments are the concepts that ensure the effectiveness of their financial resources. In this respect, the most important source of income for local governments is taxes. Communication tax, which is included in local government tax revenues, has been included in the Law on Municipal Revenues since 1981 and has been implemented. Although communication resources and communication technology have undergone a great change since it was first implemented in 1981, the scope and application form of the communication tax, which has a forty-one-year implementation period, has not undergone any change. Communication resource and technology, which has gained a great change, diversity and momentum both in Turkey and in the world, has made communication the most important use in human life and accordingly, it became one of the most important expenditure elements. However, the communication tax applied in Turkey as an income element of local governments has not developed enough to be a significant source of income. Thus, despite communication tax being as one of the regular and continuous income sources of local governments, its share in the total income of local governments is at an extremely low level. In the study, the effectiveness and necessity of the communication tax were examined, and suggestions were made regarding a new approach.

Jel Codes: H20, H21, H71

Keywords: Local taxes, Communication tax, Activity and necessity

Aydın, F. (2023). Yerel Vergi Niteliği Açısından Haberleşme Vergisinin Etkinlik ve Gerekliliği Üzerine Yaklaşımlar. *Fiscoeconomia*, 7(1), 644-659. Doi: 10.25295/fsecon.1150849

1. Giriş

Belediyeler, belde sakinlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ve karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan, idari ve mali özerkliğe sahip kamu tüzel kişileridir (Can, Şengöz ve Aydın, 2014: 21). Kamu maliyesi teorisi çerçevesinde yerel yönetimler tarafından yapılan kamu harcamaları ekonomik tanım kapsamında geniş anlamda, hukuki açıdan ise dar anlamda kamu harcaması niteliği taşımaktadır. Yerel yönetimler tarafından kamu harcaması yapılabilmesi için ise mali kaynağa gereksinimleri bulunmaktadır. Yerel yönetimlere gelir kaynağının sağlanması ve yerel vergileme yetkilerinin sınırları Anayasa ile belirlenmiştir. Yerel yönetimlere gelir kaynağı sağlanmasına yönelik genel ilkeler Anayasa ve ilgili kanunlar ile düzenlenmiştir. “Mahalli İdareler” başlığını taşıyan T.C. Anayasası’nın 127’nci maddesinde yerel yönetimler tanımlanarak; “...bu idarelere, görevleriyle orantılı gelir kaynakları sağlar.” hükmü yer almaktadır. Söz konusu anayasal düzenleme çerçevesinde yerel yönetimlere gelir sağlamak üzere çok sayıda çeşitli yasal düzenlemeler uygulanmaktadır.

Bu çerçevede yerel yönetimlerin en önemli mali kaynağı yerel kaynaklardan elde edilen öz gelirlerdir. Öz gelirler ise yerel yönetimlerin; tahsil etmek, muhasebe ve bütçelemek ile harcama yapmak yetki ve sorumluluğuna sahip olduğu gelirleridir. Yerel yönetimlerin öz gelirleri yerel yönetimlere tahsil etme yetkisi tanınmış olan vergi, harç, katılım payı, ücret ile işletme karı ve taşınmaz satışı/kiralanması yöntemiyle elde edilen gelirlerdir. Söz konusu öz gelirler içinde mali açıdan büyüklüğe sahip olan gelir türü ise vergilerdir. Yerel bir vergi niteliği taşıyan haberleşme vergisi de yerel yönetim öz gelirleri içinde yer almaktadır. 1948 yılından itibaren uygulanmakta olan haberleşme vergisinin yapısı, mali açıdan verimlilik ve etkinliği gerek uygulama açısından ve gerekse kuramsal açıdan tartışma ve değerlendirme konusu olma özelliği taşımaktadır.

Türkiye ve dünyadaki iletişim alanındaki değişim ve gelişimindeki sürekli güncellemelere karşın, haberleşme vergisinin konusu, mükellefi, matrahı ve oranındaki 1948 yılındaki statik yapısını kapsamlı bir değişime uğramadan sürdürmesi, haberleşme vergisinin yerel yönetim gelirleri içindeki etkisi ve öneminin azalmasına neden olmaktadır. Dolayısı ile haberleşme vergisinin gerekliliği ve etkinliğine ilişkin yeni yaklaşımlara gereksinim bulunmaktadır.

2. Haberleşme Vergisinin Yapısı ve Tarihsel Süreci

Haberleşme vergisi ilk olarak 5237 sayılı Kanun ile 1948 yılında “Telefon abone ve konuşma ücretlerinden belediye payı” adı altında belediye payı şeklinde yerel yönetim geliri niteliği kazanmıştır. Şehirler ve milletlerarası haberleşmeleri ayırık olmak üzere bütün telefon abone ve konuşma ücretlerine belediye meclislerinin kararı ile eklenen belediye payının tahsili PTT tarafından yapılarak ilgili belediyelere aktarılmıştır. Söz konusu “Telefon abone ve konuşma ücretlerinden belediye payı” 01.08.1948 tarihinden 29.05.1981 tarihine kadar uygulanmıştır. 2464 sayılı belediye Gelirleri Kanununda yapılan düzenleme ile 01.07.1981 tarihinden itibaren “Telefon abone ve konuşma ücretlerinden belediye payı” haberleşme vergisine dönüştürülerek; belediye sınırları ve mücavir alanlar içindeki abonelerinden Posta Telgraf Telefon işletmesi tarafından tahsil edilen telefon, teleks, faksimili ve data ücretleri (tesis, devir ve nakil ücretleri hariç) Haberleşme Vergisi kapsamına alınmıştır. Yapılan yeni düzenleme

Aydın, F. (2023). Yerel Vergi Niteliği Açısından Haberleşme Vergisinin Etkinlik ve Gerekliliği Üzerine Yaklaşımlar. *Fiscaeconomia*, 7(1), 644-659. Doi: 10.25295/ fsecon.1150849

çerçevesinde PTT tarafından bir ay içerisinde tahsil edilen telefon, teleks, faksimili ve data ücretlerine (Gider vergileri vergi matrahına dahil değildir.) isabet eden haberleşme vergisi, ilgili belediye idaresine tahsilatı takip eden ayın sonuna kadar beyan edilerek aynı sürede ödenmektedir. 406 sayılı Kanun çerçevesinde yapılan düzenleme ile 10.06.1994 tarihinden itibaren haberleşme vergisinin mükellefinin “Türk Telekomünikasyon Anonim Şirketi”nin olduğu hüküm altına alınmıştır.

Türkiye’de belediyelerin tahsil etme yetkisine sahip oldukları vergi gelirleri, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu ve 1319 Sayılı Emlak Vergisi Kanunu’nda düzenlenmiştir. Haberleşme vergisi de belediyelerin tahsil yetkisinde olan vergidir. Haberleşme vergisinin tahsiline büyük şehir dışındaki belediyeler ve büyük şehir ilçe belediyeleri yetkilidir. Dolayısı ile büyükşehir belediyelerinin haberleşme vergisi tahsil yetkisi bulunmamaktadır. Haberleşme vergisinin tarihsel süreç içindeki değişimi aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 1. Haberleşme Vergisinin tarihsel Süreci

Uygulama Şekli	Mükellefi	Mükellefiyet Süresi	Vergi Oranı (%)	Vergi Oranı Uygulama Süresi
Telefon abone ve konuşma ücretlerinden belediye payı	PTT İdaresi	01.08.1948-29.05.1981	20	01.08.1948-29.05.1981
Haberleşme Vergisi	Posta Telgraf Telefon işletmesi	29.05.1981-10.06.1994	6	01.07.1981-21.01.1989
Haberleşme Vergisi	Türk Telekomünikasyon Anonim Şirketi	10.06.1994-Devam ediyor	1	21.01.1989-Devam ediyor

Kaynak: Yazar tarafından düzenlenmiştir.

Haberleşme vergisinin mükellefi telefon, teleks, faksimili ve data kullanıcıları olmayıp hizmet sağlayıcılarıdır. Dolayısı ile haberleşme vergisinin mükellefi 1948-1994 yılları arasındaki geçen kırk altı yıllık süreçte PTT, 1994 yılından itibaren ise Türk Telekomünikasyon Anonim Şirketi’dir. Haberleşme vergisinin oranı ise söz konusu verginin “Pay” şeklinde ilk olarak uygulanmaya başladığı 1948 yılından günümüze kadar değişim göstermiştir. 1948 ile 1981 dönemini içeren otuz üç yıllık süreçte %20, 1981 ile 1994 yılları arasındaki on üç yıllık süreçte % 6 oranlarında uygulanmış ve 1994 yılından itibaren ise % 1 oranında uygulanmaktadır.

3. Vergilendirme İlkeleri Açısından Haberleşme Vergisinin Değerlendirilmesi

Vergileme ilkeleri, vergilerden beklenen fonksiyonların gerçekleşmesi için bir vergi sisteminde yer alan çeşitli vergilerin seçiminde ve uygulanmasında göz önünde bulundurulması gereken hususları ifade etmektedir. (Pehlivan, 2005: 155). Vergilerin temel fonksiyonları ise mali, ekonomik ve sosyal fonksiyonlardan oluşmaktadır. Literatürde klasik ve modern şeklinde ayırım ile açıklanan vergileme ilkeleri içinde adalet ilkesi her iki ayırımda da

Aydın, F. (2023). Yerel Vergi Niteliği Açısından Haberleşme Vergisinin Etkinlik ve Gerekliliği Üzerine Yaklaşımlar. *Fiscaeconomia*, 7(1), 644-659. Doi: 10.25295/ fsecon.1150849

yer alan vergileme ilkesi niteliğindedir. Modern vergileme ilkeleri açısından ise faydalanma ilkesi, adalet ilkesinin sağlanmasına ilişkin başlıca ilkelerden biridir.

Faydalanma ilkesi Adam Smith'in adalet ilkesine göre, vergi yükünün kamu hizmetlerinden faydalananlar arasında eşit olarak dağıtılmasını öngörmüştür (Akgül Yılmaz, 2009: 178). Faydalanma ilkesi, mükelleflerin kamusal mal ve hizmetlerden yararlanmaları karşılığında ve yararlandıkları ölçüde devlete vergi ödemeleri olarak ifade edilmektedir (Yılmaz ve Berber, 2020: 674). Faydalanma ilkesinde temel yaklaşım, bireylerin kamu hizmetlerinden sağladıkları fayda ile ödedikleri vergiler arasında doğrudan doğruya kurulan ilişkidir. Bu çerçevede kamu gelirleri içinde özellikle harçlar genel kural olarak faydalanma ilkesine dayanmaktadır.

Gerek merkezi vergilendirme ve gerekse yerel vergilendirme açısından vergi gelirleri ile kamu harcamalarının finansmanı, ancak vergi gelirlerinin etkin bir şekilde yönetilmesi ile mümkün bulunmaktadır. Ancak bu etkinlik, mükellef yaklaşım ve bilinci, vergi gelirlerinin finansman yeterliliği ve büyüklüğü ilişkilidir. Vergi, karşılıksız bir kamu geliri olmasına karşın vergi ile fayda arasındaki söz konusu ilişki, vergi ödeme direnci ve isteğinde belirleyici bir etkiye sahiptir.

Yerel yönetimler öz gelirleri açısından faydalanma ilkesi önemli bir vergileme ilkesi olarak değerlendirilmektedir.

Öz gelirler kapsamına; bütçe sınıflandırmalarındaki isimlerine uygun olarak, vergi gelirleri (vergi ve harçlar), teşebbüs ve mülkiyet gelirleri (ücretler, işletme gelirleri, kiralara, kurum karları vb.), yurt dışından alınan bağış ve yardımlar, kurumlardan ve kişilerden alınan bağış ve yardımlar (özel kurum ve kişiler), faizler, cezalar, paylar ve çeşitli gelirler, sermaye gelirleri (taşınır ve taşınmaz satış gelirleri) ve alacaklardan tahsilatlar dahil edilmiştir (Arıkboğa, 2016: 285). Bu çerçevede yerel vergi düzenin, kaynak tahsisinde etkinliği sağlamaya yönelik olarak "faydalanma esasına" dayanan vergilerden oluşması gerekmektedir. Ancak yerel yönetimlerin sundukları kamu hizmetlerinin niteliği ve çeşitliliği nedeniyle, pratikte yerel vergi düzeninin, tamamen faydalanma esasına dayandırılmasının olanaksız olduğu da bir gerçektir (Nacar, 2005: 163). Bu çerçevede yerel yönetimlerin öz gelirleri içinde yer alan haberleşme vergisi, vergilendirme ilkeleri açısından adalet ilkesinin sağlanmasına ilişkin başlıca ilkelerden biri olan faydalanma ilkesine dayanan yerel vergi niteliği taşımaktadır.

4. Haberleşme Vergisinin Fiskal Açısından Önemi ve Etkisi

Verginin fiskal amacı tarihsel süreç içerisinde varlığını her zaman sürdürmüştür. Devlete her zaman anayasal bazı roller yüklenmiş ve devlet bu rollerini yerine getirebilmek ve toplumsal ihtiyaçları karşılayabilmek için gelir toplamak durumunda kalmıştır. Devletin kamusal mal ve hizmet üretiminin finansmanı çoğu zaman vergilerle sağlanmıştır (Duran, 2019: 93). Aynı şekilde yerel yönetimlerin de sundukları hizmetler ve yaptıkları harcamaların en önemli finansman kaynağı vergilerdir.

Yerel yönetimlerin yeni hizmetler yüklenmeleri, iş ve ekonomik çalışmalarını geliştirmek, modern endüstriyel gelişmeye karşı çevre koşullarını, yaşantı niteliğini iyileştirmek zorunluluğu ve halkın yeni gereksinmelerine uyan yeni hizmetler sunmak zorunda kalmaları yerel yönetimlerin parasal gereksinmelerini artırmıştır (Tortop, 1999: 50).

Aydın, F. (2023). Yerel Vergi Niteliği Açısından Haberleşme Vergisinin Etkinlik ve Gerekliliği Üzerine Yaklaşımlar. *Fiscaeconomia*, 7(1), 644-659. Doi: 10.25295/ fsecon.1150849

Yerel yönetimlerin kanunlardan doğan zorunlu görevleri bulunmaktadır. Bunun yanı sıra kentleşmenin ivme kazanması sonucunda artan nüfus yoğunluğu yerel yönetim hizmetlerine olan talebin de artmasına neden olmaktadır. Ayrıca artan sosyal, ekonomik ve kültürel ihtiyaçlar ve imar açısından oluşan hareketlilik yerel yönetim harcamalarının geniş boyutlara ulaşması ile sonuçlanmaktadır. Bu çerçevede nüfus yoğunluğundaki artış ve ihtiyaçlardaki değişim ile çeşitlilik sonucu artan yerel yönetim harcamalarının finansmanı büyük önem kazanmaktadır. Dolayısı ile yerel yönetimlerin harcamalarındaki artış ile yerel yönetim gelirlerindeki artış arasındaki denge, yerel yönetim hizmetlerindeki kalite ve süreklilik açısından kriter olma özelliğine sahip bulunmaktadır. Yerel yönetimlerin öncelikli ve önemli finans kaynağı ise yerel vergilerdir. Yerel vergilerin önemli bir gelir kaynağı olabilmesi ise söz konusu vergilerin mali açıdan belirli bir büyüklük ve etkinliğe sahip olmasını zorunlu kılmaktadır. Yerel vergiler içinde yer alan haberleşme vergisi söz konusu açılardan aşağıdaki tablolar aracılığı ile incelenmiştir. Bu çerçevede haberleşme vergisinin yerel yönetim toplam vergi geliri içindeki oranı aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 2. Haberleşme Vergisinin Yerel Yönetim Toplam Vergi Geliri İçindeki Oranı (%)

Yıl	Haberleşme Vergisi Tutarı (TL)	Yerel Yönetim Toplam Vergi Geliri (TL)	Bin TL
			Haberleşme Vergisinin Yerel Yönetim Toplam Vergi Geliri İçindeki Oranı (%)
2006	55.515	3.377.516	1,64
2007	55.966	3.690.832	1,51
2008	59.981	4.190.482	1,43
2009	50.568	3.776.080	1,33
2010	50.397	5.904.388	0,85
2011	48.208	6.901.489	0,69
2012	44.345	7.249.848	0,61
2013	34.149	8.213.046	0,41
2014	38.725	9.291.679	0,41
2015	40.852	10.852.895	0,37
2016	39.522	12.243.842	0,32
2017	43.164	13.237.799	0,32

Aydın, F. (2023). Yerel Vergi Niteliği Açısından Haberleşme Vergisinin Etkinlik ve Gerekliliği Üzerine Yaklaşımlar. *Fiscaeconomia*, 7(1), 644-659. Doi: 10.25295/ fsecon.1150849

2018	51.843	14.507.159	0,35
2019	58.466	15.715.805	0,37
2020	63.297	18.299.223	0,34
2021	77.717	23.423.954	0,33
2022 (Ocak-Mart)	14.924	5.134.707	0,29

Kaynak: Hazine ve Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü verilerinden yararlanılarak yazar tarafından düzenlenmiştir. (<https://muhasebat.hmb.gov.tr/mahalli-idareler-butce-istatistikleri> Erişim: 20.07.2022)

2006 ile 2021 yılları arasındaki dönemi içeren on altı yıllık süreçte haberleşme vergisinin yerel yönetim toplam vergi geliri içindeki oranın ortalama değeri 2006-2009 döneminde % 1,47, 2010-2021 döneminde ise % 0,44 olarak gerçekleşmiştir. 2006-2021 döneminde haberleşme vergisinin yerel yönetim toplam vergi geliri içindeki oranı 2019 yılındaki 0,02 oranındaki artış dışında sürekli düşme eğilimi göstermiştir. Bu çerçevede haberleşme vergisinin yerel yönetim vergi gelirleri içindeki fiskal açıdan büyüklüğünün son derece yetersiz olduğu görülmektedir. Dolayısı ile bu durum özellikle son yıllarda haberleşme vergisinin fiskal açıdan önem ve etkisinin azalmakta ve söz konusu azalışın yükselme eğilimine yönelik hiçbir değişim göstermeksizin statik konumunu koruduğunu ortaya çıkartmaktadır.

Haberleşme vergisinin yerel yönetim toplam geliri içindeki oranı 2006-2022(Ocak-Mart) dönemleri çerçevesinde aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Aydın, F. (2023). Yerel Vergi Niteliği Açısından Haberleşme Vergisinin Etkinlik ve Gerekliliği Üzerine Yaklaşımlar. *Fiscaeconomia*, 7(1), 644-659. Doi: 10.25295/ fsecon.1150849

Tablo 3. Haberleşme Vergisinin Yerel Yönetim Toplam Geliri İçindeki Oranı (%) Bin TL

Yıl	Haberleşme Vergisi Tutarı (TL)	Yerel Yönetim Toplam Geliri (TL)	Haberleşme Vergisinin Yerel Yönetim Toplam Geliri İçindeki Oranı (%)
2006	55.515	31.724.905	0,17
2007	55.966	35.474.232	0,15
2008	59.981	38.841.851	0,15
2009	50.568	42.477.177	0,11
2010	50.397	53.582.118	0,09
2011	48.208	63.415.789	0,07
2012	44.345	69.263.300	0,06
2013	34.149	83.376.231	0,04
2014	38.725	87.170.755	0,04
2015	40.852	97.706.380	0,04
2016	39.522	109.374.491	0,03
2017	43.164	133.766.501	0,03
2018	51.843	157.938.576	0,03
2019	58.466	151.241.768	0,03
2020	63.297	173.930.430	0,03
2021	77.717	241.587.962	0,03
2022 (Ocak-Mart)	14.924	79.365.847	0,01

Kaynak: Hazine ve Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü verilerinden yararlanılarak yazar tarafından düzenlenmiştir. (<https://muhasebat.hmb.gov.tr/mahalli-idareler-butce-istatistikleri> Erişim: 21.07.2022)

Aydın, F. (2023). Yerel Vergi Niteliği Açısından Haberleşme Vergisinin Etkinlik ve Gerekliliği Üzerine Yaklaşımlar. *Fiscaeconomia*, 7(1), 644-659. Doi: 10.25295/fsecon.1150849

2006 ile 2021 yılları arasındaki dönemi içeren on altı yıllık süreçte haberleşme vergisinin yerel yönetim toplam gelirleri içindeki oranının ortalama değeri dört yıllık sürece ilişkin 2006-2009 döneminde %0,14, on iki yıllık sürece ilişkin 2010-2021 döneminde ise %0,04 oranında gerçekleşmiştir. Haberleşme vergisinin toplam tutarı; 2010-2013 döneminde düşme, 2016-2021 döneminde ise yükselme eğilimi göstermiştir. Buna karşın yerel yönetim toplam gelirlerinin tutarı ise 2010-2021 döneminde düşme eğilimi olmaksızın sürekli yükselmiştir. Bu durum haberleşme vergisinin yerel yönetim toplam gelirleri içindeki oranının 2013-2015 döneminde her yıl %0,04, 2016-2021 döneminde ise her yıl %0,03 şeklinde gerçekleşmesine neden olmuştur.

Tabloda yer alan veriler çerçevesinde haberleşme vergisinin öz gelirler dahil olmak üzere yerel yönetim toplam gelirleri içindeki fiskal açıdan büyüklüğünün, artış ya da azalış göstermeksizin ortalama olarak %0,03 oranında sabit olarak gerçekleştiğini ve yıllar itibarıyla etkisinin değişmediğini göstermektedir.

5. Haberleşme Vergisinin Etkinlik ve Gerekliliği Üzerine Öneri ve Yaklaşımlar

Yerel vergiler, yerel hizmetlerden yararlananlara bunların maliyetini yükleyerek, bu hizmetlerin finansmanında bir dereceye kadar coğrafi adaleti sağlama işlevi görürler. Yararları bireylere bölüştürülemeyen fakat bölgeselleştirilen hizmetlerin finansmanına uygun araçlar olan bu vergileri; mahalli idareler tarafından konulan oranları, matrahları ve vergilemeye ilişkin usul ve esasları mahalli idareler tarafından belirlenen ve mahalli idarelerce toplanarak geliri bu idarelere kalan vergiler şeklinde tanımlamak mümkündür (Ulusoy ve Akdemir, 2007: 90).

Haberleşme vergisinin oranı, matrahı ve vergilemeye ilişkin usul ve esasları merkezi yönetim tarafından belirlenmekte, yalnızca tahsil yetkisi yerel yönetimlerde bulunmaktadır. Dolayısı ile haberleşme vergisi tahsil etme ve harcama açılarından yerel bir vergi niteliği taşımaktadır.

Haberleşme vergisi ilk uygulamaya başlanılan yılda en yüksek oranı olan %20 oranından günümüzde % 1 oranına düşerek, vergi oranı açısından büyük bir ivme kaybetmiştir. Uygulama süresi olan yetmiş dört yıllık süre içinde telefon kullanım sayısının artmış olması oransal düşüklüğün nedeni olarak görünmesine karşın; günümüzde teleks ve faksimili kullanımının teknolojik gelişmeler sonucunda kullanımının son derece azalmış olması ve data ücretlerinin önemsiz düzeylerde bulunması nedenleri ile sabit telefonlardan tahsil edilen iletişim ücretinin haberleşme vergisinin matrahını oluşturması söz konusu oransal düşüklüğün gerekçesi olmasını önlemektedir. Ayrıca iletişim araçları içinde en büyük kullanım payına sahip olan GSM iletişim araçlarının (mobil telefon) ve internet sağlayıcılarının haberleşme vergisinin konusu dışında olması söz konusu gerekçeyi güçsüzleştiren bir etken olarak ortaya çıkartmaktadır.

Haberleşme vergisinin yerel yönetim toplam vergi geliri içindeki oranı 2019 yılındaki 0,02 oranındaki artış dışında sürekli düşme eğilimi göstermiş ve son on yıllık süreçte ortalama büyüklüğü %0,44 olarak gerçekleşmiştir. Ayrıca haberleşme vergisinin öz gelirler dahil olmak üzere yerel yönetim toplam gelirleri içindeki son altı yıllık süreçteki ortalama oranının da %0,03 oranında gerçekleştiği tespit edilmektedir. Dolayısı ile haberleşme vergisinin fiskal açıdan etkisinin her geçen yıl azalış eğilimi özelliği taşımakta, etki ve verimliliği hiçbir değişim göstermemektedir.

Aydın, F. (2023). Yerel Vergi Niteliği Açısından Haberleşme Vergisinin Etkinlik ve Gerekliliği Üzerine Yaklaşımlar. *Fiscaeconomia*, 7(1), 644-659. Doi: 10.25295/ fsecon.1150849

Yapılan tespitler çerçevesinde literatürde haberleşme vergisinin sabit telefon vergisi olarak değerlendirilmesine, özel iletişim vergisi nedeni ile çifte vergilendirmeye neden olduğu ve uygulamadan kaldırılmasına ilişkin olarak önerilerde bulunulmuştur. Nitekim 26.09.2006 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne sunulan ancak 27.05.2008 tarihinde geri alındığı için Plan ve Bütçe Komisyonu tarafından iade edilen kanun tasarısında haberleşme vergisinin kaldırılmasına yer verilmiştir.

Haberleşme vergisi vergi geliri olarak yerel yönetimlere mali açıdan kaynak oluşturmaktadır. Mevzuat düzenlemesi çerçevesinde vergi teorisi açısından yansıtılma niteliği taşımamaktadır. Verginin mükellefi Türk Telekomünikasyon Anonim Şirketi olup, telefon kullanıcıları açısından vergi yüküne neden olmamaktadır. Sabit telefon abonelerince %18 oranında katma değer vergisi ve %10 oranında özel iletişim vergisi ödenmekte ve haberleşme hizmetinin sunumunu yapan yetkilendirilen ya da yetkilendirilmiş sayılan işletmeler ise tahsil etmiş oldukları söz konusu vergileri ilgili vergi dairesine (Merkezi yönetime) beyan ederek ödemektedirler. Haberleşme vergisinin mükellefi ise Türk Telekomünikasyon Anonim Şirketi olup, söz konusu şirket tarafından tesis, devir ve nakil ücretleri hariç olmak üzere tahsil edilen telefon, teleks, faksimile ve data ücretlerine (gider vergileri hariç) isabet eden %1 oranındaki haberleşme vergisi ilgili belediyeye (Yerel yönetime) beyan edilerek ödenmektedir. Dolayısı ile haberleşme vergisinin uygulamadan kaldırılması, telefon kullanıcılarının değil verginin mükellefi olan Türk Telekomünikasyon Anonim Şirketi'nin vergi yükünde ve buna bağlı olarak yerel yönetimlerin mali açıdan başvuracakları kaynaklarında azalışa neden olacaktır.

Ayrıca aynı vergi konusu üzerinden birden fazla vergi alınması olan çifte (iki kez) veya mükerrer (ikiden fazla) vergi/vergilendirme açılarından özel iletişim vergisi ile haberleşme vergisinin birbirinden bağımsız olarak ayrı bir şekilde değerlendirilmesi gerekmektedir. İletişim hizmetlerinde %10 oranında ve mobil telefon aboneliğinin ilk tesisinde maktu olarak alınan (2022 yılı için 117 TL) özel iletişim vergisi, hizmeti sunanın mükellefi olduğu ancak tüketiciye yansıtılan dolaylı bir vergidir. Yerel yönetimlere genel bütçe vergi gelirleri tahsilatı toplamı üzerinden pay verilmektedir. Dolayısı ile yerel yönetimler özel iletişim vergisinden pay almaktadırlar. Özel iletişim vergisi genel bütçe gelirleri içinde yer alan ve yerel bir vergi niteliği taşımayan kamu geliridir. Oysa haberleşme vergisi yerel bir vergi olup yerel yönetimlerin öz gelirleri içinde yer almaktadır. Bu çerçevede özel iletişim vergisi ile haberleşme vergisinin birlikte değerlendirilmesi vergi teorisi açısından yerinde değildir.

Kentleşme etkisi ile özellikle artan nüfus yoğunluğu yerel hizmetlerin kullanıcı sayısının da artmasına neden olmaktadır. Ulaşım, alt yapı, temizlik, çevre vb. değişmez ve zorunlu yerel yönetim hizmetlerinin yanı sıra sosyal ve kültürel nitelikli yerel yönetim hizmetlerindeki artış yerel yönetim harcamalarında da süreç içinde sürekli olarak artışa neden olmaktadır. Dolayısı ile yerel yönetim harcamalarının karşılanabilmesi için yerel yönetim gelirlerinde de aynı oranda artışın olmasını zorunlu kılmaktadır. Bu durum yerel yönetimlerin var olan gelir kaynaklarının kaldırılması yönündeki değişime olanak tanımamakta, aksine yeni gelir kaynaklarının oluşturulmasına ve var olan gelir kaynaklarının etki ve verimliliğinin artırılmasını zorunlu kılmaktadır. Bu açıdan haberleşme vergisinin gelir kaynağı olarak sürdürülebilirliğinin sağlanması nedeni ile gerekliliği bulunmaktadır.

Aydın, F. (2023). Yerel Vergi Niteliği Açısından Haberleşme Vergisinin Etkinlik ve Gerekliliği Üzerine Yaklaşımlar. *Fiscaeconomia*, 7(1), 644-659. Doi: 10.25295/fsecon.1150849

Haberleşme vergisinin kaldırılması durumunda, yerel yönetimler öz gelir kaynaklarından birini kaybetmiş olacaklardır. Buna karşın haberleşme vergisinin fiskal açıdan verimli bir duruma getirilmesi yönünde yapılacak olan değişimler, haberleşme vergisinin etkinliğinin artmasını sağlayacaktır. Haberleşme vergisinin konusu olan sabit telefonun abone sayısı Türkiye’de 2022 yılı birinci çeyrek dönemi itibarıyla 12.118.924, mobil telefon abone sayısı ise 87.377.224’tür (Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu: 2022). Mobil telefon abone sayısına göre daha az sabit telefon abone sayısı olmasına karşın, sabit telefon abone sayısı belirli bir büyüklüğe sahip bulunmakta ve yıllar itibarıyla da söz konusu büyüklüğünü korumaktadır. Nitekim 2015 yılında sabit telefon abone sayısı 11.493.057 iken 2022 yılında bu sayı artış göstererek 12.118.924 olmuştur (Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu: 2015). Haberleşme vergisinin konusu olan sabit telefonun abone sayısındaki büyüklük, haberleşme vergisinin fiskal açıdan kaynak olarak etkinliğinin artırılabilmesine olanak sağlamaktadır. Bu çerçevede haberleşme vergisinin uygulanmakta olan %1 oranının yükseltilmesi, yerel yönetimlerin gelir kaynağı gereksinimi açısından yeni bir gelir kaynağı arayışına gerek olmaksızın var olan gelir kaynağının etkinlik ve verimliliğini artırarak sağlamak açısından yerel yönetim öz gelirlerine önemli bir katkı sağlayacaktır.

6. Sonuç

Kamu hizmetlerinin üretim ve sunumu merkezi yönetim ile yerel yönetimlerden tarafından birlikte yapılmaktadır. Merkezi yönetim ve yerel yönetimlerin kamu hizmetleri üretmeleri ve sunmaları kamu harcamasıdır. Söz konusu kamu harcamalarının finansmanı ise kamu gelirleri aracılığı ile gerçekleştirilmektedir. Karşılıksız bir kamu geliri niteliği taşıyan vergiler ise süreklilik ve fiskal açıdan kamu gelirleri içinde en önemli yere sahip bulunmaktadır. Ekonomik, kültürel, sosyal ve teknolojik gelişmeler bireylerin talep ettiği kamu hizmetlerinin yapısında, büyüklüğünde ve sayısında artışlara neden olmaktadır. Kamu hizmetlerindeki zorunlu artış, kamu harcamalarında da aynı oranda artışa neden olmaktadır. Bu durum kamu harcamalarındaki artışın finansmanını sağlayan kamu gelirinde de artışı zorunlu kılmaktadır.

Yerel yönetimler tarafından kamu harcamalarının finansmanı, merkezi yönetim bütçe vergi gelirleri tahsilatı toplamı üzerinden aldıkları paylar ve yerel yönetim gelirleri aracılığı ile karşılanmaktadır. Yerel yönetimlerin yerel anlamdaki öz gelirlerinin içinde yerel vergiler önemli bir büyüklüğe ve etkinliğe sahip bulunmaktadır. Yerel yönetim harcamalarının finansmanın yerel yönetim öz gelirleri ile karşılanması, yerinden yönetimin temel yaklaşımlarından başlıca olanıdır. Bu çerçevede yerel yönetimlerin yeni öz gelir kaynaklarının oluşturulması ve var olan öz kaynaklarının verimlilik ve etkinliğinin artırılması önem taşımaktadır.

Yerel yönetimlerin öz gelirleri içinde yer alan ve ilk uygulama başlangıç yılı plan 1948 yılından 1981 yılına kadar “Pay” şeklinde uygulanan haberleşme vergisi, 1981 yılından itibaren vergi niteliği kazanmıştır. Yerel yönetim öz gelirleri içinde yetmiş dört yıllık bir geçmiş ile en eski gelir niteliği taşımasının yanında, uygulama ve oransal yapısı itibarıyla değişime uğramama özelliğine de sahip bulunmaktadır. Ayrıca literatür çalışmaları açısından da gelir kaynağı olarak etkinliğinin artırılması yerine uygulamadan kaldırılması yönündeki çalışmalara konu edinmiştir. Buna karşın günümüzde en çok kullanılan hizmet türlerinden olan iletişim

Aydın, F. (2023). Yerel Vergi Niteliği Açısından Haberleşme Vergisinin Etkinlik ve Gerekliliği Üzerine Yaklaşımlar. *Fiscaeconomia*, 7(1), 644-659. Doi: 10.25295/ fsecon.1150849

hizmetleri, mali açıdan gerek merkezi yönetim ve gerekse yerel yönetimler için büyük bir öneme sahip bulunmaktadır. Kaynak açısından iletişim hizmetlerine dayanan haberleşme vergisinde ise söz konusu kaynak verimli ve etkin bir şekilde kullanılmamaktadır. Nitekim Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu'nun 2022 yılının ilk çeyrek istatistiksel verilerine göre sabit telefon abone sayısının 12.118.924 olmasına karşın, haberleşme vergisinin yerel yönetim toplam vergi geliri içindeki oranının ortalama değeri 2010-2021 döneminde %0,44, aynı dönemde haberleşme vergisinin yerel yönetim toplam gelirleri içindeki oranının ortalama değeri ise % 0,04 oranında gerçekleşmiştir. Haberleşme vergisinin vergisel açıdan kaynağı olan ve 2015 yılında 11.493.057 adetten 2022 yılında 12.118.924 adet yükselişe erişerek sabit telefon abone sayısında oluşan söz konusu artışa karşın, haberleşme vergisinin gerek yerel yönetim toplam vergi geliri içindeki oranı gerekse yerel yönetim toplam gelirleri içindeki oranının ortalama değerinde hiçbir artış veya değişim gerçekleşmemiştir.

Haberleşme vergisinin uygulamadan kaldırılması önerilerinde temel dayanaklardan biri olarak ileri sürülen, özel iletişim vergisi nedeni ile mükerrer vergilendirme nedeni ise vergi teorisi açısından yerinde değildir. Özel iletişim vergisi, hizmeti sunanın mükellefi olduğu ve tüketiciye yansıtılan dolaylı bir vergidir. Özel iletişim vergisinin nihai ödeyicisi hizmetten yararlananlardır. Haberleşme vergisi ise söz konusu verginin mükellefi olan Türk Telekomünikasyon Anonim Şirketi tarafından hizmetten yararlananlardan tahsil edilen ücretler (gider vergileri hariç) üzerinden %1 oranında haberleşme vergisi ödenmektedir. Dolayısı ile haberleşme vergisinin yüklenicisi nihai tüketici değildir. Haberleşme vergisinin uygulamadan kaldırılması, telefon kullanıcılarının değil verginin mükellefi olan Türk Telekomünikasyon Anonim Şirketi'nin vergi yükünde ve buna bağlı olarak yerel yönetimlerin mali açıdan başvuracakları kaynaklarında azalışa neden olacaktır.

Yerel yönetim öz gelirleri, yerel yönetimlerin mali özerkliğine uygun olan gelirleridir. Mali özerklik, mahalli idare özerkliğinin önemli bir parçasıdır ve mahalli idarelerin ayrı mal varlığına, bütçeye, gelir kaynaklarına ve bağımsız harcama yetkilerine sahip olmasını öngörür (T.C. Başbakanlık, 2005: 34). Yerel vergi niteliği taşıyan haberleşme vergileri de mali özerkliğe uygun olan vergi türüdür. Bu açıdan da haberleşme vergisinin varlığını sürdürme gerekliliği önem taşımaktadır.

Yerel yönetimlerin öz gelirlerindeki artış sağlayıcı değişiklikler, yerel yönetimlerin merkezi yönetim bütçesinden daha az miktarda pay almasını sağlayarak, yerel yönetimlerin etkinliklerinin artmasına neden olmaktadır. Yerel yönetimlerin öz geliri niteliği taşıyan haberleşme vergisi, öz gelir açısından kaynak gereksinimi olan yerel yönetimler için var olan ve uygulanan bir gelir kaynağının ilave bir maliyet olmaksızın fiskal açıdan yeni bir kaynak yaratma aracı olarak değerlendirilmesini mümkün kılmaktadır. Bu çerçevede haberleşme vergisinin var olan kaynağının daha verimli bir şekilde kullanımı ve yerel yönetim öz gelirlerinde miktar olarak artışının sağlanabilmesi için haberleşme vergisinin %1 olan oranının yükseltilecek varlığının sürdürülmesinin sağlanması, gerek kuramsal gerekse fiskal açıdan haberleşme vergisinin etkinliğinin artırılmasına katkı sağlanmış olacaktır.

Kaynakça

Akgül Yılmaz, G. (2009). Kamu Maliyesi, Türkmen Kitapevi, Yayın No: 339, İstanbul.

Aydın, F. (2023). Yerel Vergi Niteliği Açısından Haberleşme Vergisinin Etkinlik ve Gerekliliği Üzerine Yaklaşımlar. *Fiscaoconomia*, 7(1), 644-659. Doi: 10.25295/ fsecon.1150849

- Arikboğa, Ü. (2016). *Türkiye’de Belediyelerin Gelir Yapısı: Sorunlar Ve Çözüm Önerileri*, Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt 13, Sayı 33, 276-297.
- Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu. (2022). İletişim Hizmetleri İstatistikleri 2015 ve 2022 Yılı 1. Çeyrek, (<https://www.btk.gov.tr/uploads/pages/iletisim-hizmetleri-istatistikleri/istatistik-2022-1.pdf>, Erişim: 27.07.2022)
- Bülbül, D. (2019). Devlet Maliyesi, Savaş Kitap ve Yayınevi, Ankara.
- Can, İ. & Şengöz, Y. & Aydın, F. (2014). Tarihi, Kurumları ve Kavramları ile Vergi, Vergilendirme ve Vergi Denetimi, TÜRMOB Yayınları, yayın No: 464, Ankara.
- Nacar, B. (2005). *Yerel Vergi Düzeni: Kuramsal Temelleri Ve Türkiye Uygulaması Üzerine Bir Değerlendirme*, İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Maliye Araştırma Merkezi Konferansları, 47. Seri.
- Pehlivan, O. (2005). Kamu Maliyesi, Derya Kitabevi, Trabzon.
- T.C. Başbakanlık. (2005). İl Özel İdaresi Ve Belediye Gelirleri Kanunu Tasarısı, Ankara.
- Toptop, Nuri. (1999). Mahalli İdareler, Yargı Yayınları, 6. Baskı, Ankara.
- Ulusoy, A. & Akdemir, Tekin. (2007). Mahalli İdareler, Seçkin, 5. Baskı, Ankara.
- Yılmaz, N. & Berber, S. (2020). *6360 Sayılı Kanun İle Faydalanma İlkesi Ve Belediye Gelirlerinin Değerlendirmesi*, Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Yıl 13 Sayı 36, 671-704.

Etik Beyanı: Bu çalışmanın tüm hazırlanma süreçlerinde etik kurallara uyulduğunu yazarlar beyan eder. Aksi bir durumun tespiti halinde Fiscaoconomia Dergisinin hiçbir sorumluluğu olmayıp, tüm sorumluluk çalışmanın yazarlarına aittir.

Ethical Approval: The authors declare that ethical rules are followed in all preparation processes of this study. In the case of a contrary situation, Fiscaoconomia has no responsibility, and all responsibility belongs to the study's authors.

Aydın, F. (2023). Yerel Vergi Niteliği Açısından Haberleşme Vergisinin Etkinlik ve Gerekliliği Üzerine Yaklaşımlar. *Fiscaeconomia*, 7(1), 644-659. Doi: 10.25295/ fsecon.1150849

Approaches on the Efficiency and Necessity of Communication Tax in terms of Local Tax Nature

Fazlı Aydın

Extended Abstract

A large part of public services is carried out by the central government and local governments together, both in Turkey and in other countries. The scope of responsibilities, duties and authorities of local governments is within the boundaries of local governments. Therefore, individuals living within the boundaries of the said local government and institutions operating in the local government are the target audience of local government services.

Public services performed at the local level are public services that are more monitored and supervised by individuals and institutions compared to the public services performed by the central government since the public services performed by local governments consist of public services that directly affect the life of the individual and therefore are constantly subject to individual surveillance, monitoring and control.

Urban infrastructure services such as zoning, water, sewerage and transportation are public services performed by local governments. In addition to these services local governments also; tend to geographic and urban information systems, environment and environmental health, cleaning and solid waste, fire brigade, emergency aid, rescue and ambulance, urban traffic, burial and cemeteries, afforestation, parks and green areas, housing, culture and art, tourism and promotion. Finally, they also perform miscellaneous public services, such as youth and sports. Especially in recent years, the increasing environmental awareness in the world and in Turkey has increased the importance of public services, which are the obligation and responsibility of local governments to fulfill from an environmental point of view. In this context, the building aesthetics that have an impact on public health and the environment, the collection, transportation, separation, recycling, elimination, storage of solid wastes, and the public services required to prevent and prevent environmental pollution are also under the authority and responsibility of local governments.

Expenditure is required for the provision of public services required by local governments. For this reason, public services, which are within the authority and responsibilities of local governments, are carried out with local government expenditures. Therefore, local governments need income sources in order to make the necessary expenditures for public services. In this framework, arrangements were made in Municipal Law No. 5393 and the Law on Municipal Revenues No. 2464 for local government revenues. According to the regulations, local government revenues consist of tax and non-tax revenues. Accordingly, it is necessary for local governments to have regular and uninterrupted sources of income in order to perform and maintain the public services that are under their authority and responsibility. Regular and permanent income sources of local governments consist of taxes, duties, fees and participation fees. Taxes, duties, fees and participation fees belonging to the mentioned local governments have been regulated in the Property Tax Law and the Law on Municipal Revenues and have been collected by local governments. In addition to the taxes, duties, fees and participation fees regulated in the Real Estate Tax Law and the Law on Municipal Revenues, local governments also receive a share from the general budget tax revenues in

Aydın, F. (2023). Yerel Vergi Niteliği Açısından Haberleşme Vergisinin Etkinlik ve Gerekliliği Üzerine Yaklaşımlar. *Fiscaeconomia*, 7(1), 644-659. Doi: 10.25295/ fsecon.1150849

order to carry out public services that are under the authority and responsibility of local governments.

Said local government revenues are the ones with the highest ratio among the total revenues of local governments. Except for the revenues of local governments consisting of taxes, duties, fees, participation fees and general budget tax revenues, these revenues also include income from payments, fees, donations, initiatives, participations and activities to be made from administrations with general and special budgets, as well as income from rent, sales, interest and fines of movable and immovable properties. However, the said revenues are income elements that have a low rate in the total revenues of local governments, both in terms of continuity and amount. Therefore, the revenues of local governments, consisting of taxes, duties, fees and participation shares, have a special importance and effectiveness among the total income types. Taxes, duties, fees and participation fees, which are the regular and permanent sources of income of local governments, are of different types, and although these incomes have the highest rate in the total income of local governments, the size of tax revenues varies according to tax types.

Local governments have mandatory duties arising from laws. In addition, the increasing population density as a result of the acceleration of urbanization causes an increase in the demand for local government services. Moreover, the increasing social, economic and cultural needs and mobility in terms of development result in large scale local government expenditures. In this context, financing of local government expenditures, which increase as a result of the increase in population density and the change in needs, and diversity, gains great importance. Therefore, the balance between the increase in the expenditures of local governments and the increase in local government revenues has the feature of being a criterion in terms of quality and continuity in local government services. The primary and important financial source of local governments is local taxes. Communication tax is one of the regular and continuous sources of income for local governments.

Communication tax, which is included in local government tax revenues, has been implemented by being included in the Law on Municipal Revenues since 1981, apart from the two limited amendments made in 1985 and 1989 in Articles 29 and 32 of the relevant Law within the forty-one-year period from the date of its first implementation to the present. It still exists today without any change. Communication resources and communication technology have undergone a great change since it was first implemented in 1981, the scope and application form of the communication tax, which has a forty-one-year implementation period, has not undergone any change. Although communication resources and technology, which have gained a great change, diversity and momentum both in Turkey and in the world, have made communication the most important use in human life and accordingly, it became one of the most important expenditure elements. However, the communication tax applied in Turkey as an income element of local governments has not developed enough to be a significant source of income.

As a matter of fact, in the sixteen-year period between 2006 and 2021, the average value of the ratio of the communication tax in the total tax revenue of the local government was 1.47% in the 2006-2009 period and 0.44% in the 2010-2021 period. In the 2006-2021 period, the

Aydın, F. (2023). Yerel Vergi Niteliği Açısından Haberleşme Vergisinin Etkinlik ve Gerekliliği Üzerine Yaklaşımlar. *Fiscaoconomia*, 7(1), 644-659. Doi: 10.25295/ fsecon.1150849

ratio of the communication tax to the total tax revenue of the local government has shown a continuous downward trend, except for the 0.02 increase in 2019. In the sixteen-year period between 2006 and 2021, the average value of the ratio of the communication tax in the total revenues of the local government is 0.14% in the four-year period 2006-2009, and 0.04% in the twelve-year period 2010-2021. has taken place.

Therefore, the financial impact of the communication tax tends to decrease with each passing year, and its impact and efficiency do not show any change. On the other hand, the number of fixed telephone subscribers, which is the tax source of the communication tax, has not decreased but increased since 2015, despite the preference for mobile telephone use by users. Despite the aforementioned increase, which is the financial source of the communication tax, there has been no increase in either the ratio of the communication tax in the total tax revenues of the local government or the average value of the ratio in the total revenues of the local governments. In order to use the existing resources of the communication tax more efficiently and to increase the local governments' own revenues, raising the rate of 1% and ensuring its existence will contribute to increasing the effectiveness of the communication tax, both theoretically and financially.

In terms of double (twice) or repeating (more than twice) taxation/taxation, which is more than one taxation on the same tax subject, special communication tax and communication tax should be evaluated separately from each other. The special communication tax is a public revenue that is included in the general budget revenues and does not have the characteristics of a local tax. However, the communication tax is a local tax and is included in the own revenues of local governments. In this context, the evaluation of the special communication tax and the communication tax together is not appropriate in terms of tax theory.

Communication taxes, which have a local tax character, are also a type of tax that is suitable for financial autonomy. In this respect, the necessity of maintaining the existence of the communication tax is important.